

NILS COLLETT VOGT (1864 - 1937)

Nils Collett Vogt kom fra en solid Kristiania-familie, faren var ingeniør og moren var forfatterinnen Johanne Vogt, født Collett. Det er fra slekten på morssiden Collett Vogt fikk sitt kunstnersinn og sine radikale meninger. Collett'ene var blant Kristianas rikfolk, men de var også opptatt av åndsliv og sosiale spørsmål. De var sensible, nervøse, ofte ensomme.

Allerede som skoleelev på "Katta" ble Nils Collett Vogt korrespondent for Nordlands Folkeblad i Mosjøen og medarbeider i Stjørdalens Tidende og Nordmanden. Han sto inne for disse bladenes radikalisme, og han var i konstant opposisjon til autoritære lærere og sin egen far. Samtidig skrev han dikt, og det var ingen vanlig beskjeftigelse.

I dag er det neppe så mange som leser Nils Collett Vogt, men atskillige av diktsamlingene hans kom i flere opplag, så for 80 - 100 år siden var det annerledes. Han er blant dem som har skrevet de fineste diktene til og om Oslo (blant annet Oslo-sangen, som de færreste Oslo-folk kan, "Du er vår egen by"), så han kunne fortjene å bli lest fremdeles.

Allerede i debutsamlingen sto det diktet som ga ham en plass blant de store lyrikerne og som også vil bli stående som et monument over ham selv: "Var jeg blot en gran i skogen". Nils Collett Vogt forble trofast mot sine radikale ideer hele livet igjennom og gikk aldri på akkord. Han var ironiker og tviler, skeptiker og entusiast. Og han var ensom. ("Mig synes, jeg er en ensom, den vildeste fugl av dem alle..."). I dag virker stilen oppstylt, men før Wildenveys tid var dette som det skulle være. Det er imidlertid forståelig at han ikke er noen bestseller idag. To av bøkene hans kan alltid leses med utbytte, memoarene "Fra gutt til mann" og "Oplevelser".

Å samle på Nils Collett Vogt er litt respektløst sagt plankekjøring. Med en smule tålmodighet kan en skaffe seg pene eksemplarer av samtlige bøker uten å gripe særlig dypt i lommeboken. Vi ser da bort fra den supprimerte "Naar Musikken dør" – som Thuesen opplyser ble trykt i 13 eksemplarer – og debuten i helskinnbind. Et temmelig middels eksemplar av den førstnevnte i privatbind uten omslag ble solgt på Cappelen-auksjonen i desember 1991 for kr. 3.150,- inklusive salær.

NILS COLLETT VOGTS FØRSTEUTGAVER:

- 1887: Digte. København. P.G. Philipsens Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet av Karl Uchermann. Helskinnbind.*
- 1889: Familiens Sorg. København. P.G. Philipsens Forlag.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind. Forekommer også med omslag i to varianter:
A. Omslag fra Philipsens Forlag.
B. Senere omslag fra Det nordiske Forlag, Ernst Bojesen.
- 1894: Fra Vaar til Høst. Digte. Norli.
Innbinding: Omslag, tegnet, signert SCS.
- 1896: Musik og Vaar. Nye Digte. Norli.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1900: Det dyre Brød. Digte. Norli.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind, dekorert av Olaf Gulbransson.
- 1902: Harriet Blich. Fortælling. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Hellsjirtingbind.
- 1903: Mennesker. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind, dekorert.
- 1904: To mennesker. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1904: Fra Kristiania. Vers. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av H. Brun.

- 1907: Paa Reise. Skildringer fra Ind- og Udland. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingøringsbind.
- 1907: Septemberbrand. Digte. Sjette Samling. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1909: Naar Musikken dør. Supprimert, se Thuesen s. 271-272
Innbinding: Omslag, typografisk.*
- 1910: Spændte Sind. To Skuespil. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1913: Moren. Skuespil i tre Akter. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1914: Therese. Skuespil i to akter. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1916: De skadeskudte. Skuespil i tre akter. Ny, ændret udgave. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk
- 1917: Hjemkomst. Digte. Aschehoug.
Innbinding: Omslag. Forlagsbind i to varianter:
A. Helsingøringsbind.
B. Svart helskinnbind med helt gullsnitt.
- 1918: Johanne Juel. (Norske scenekunstnere IV.) Jacob Dybwads forlag.
Innbinding: Omslag, med fotografi.
- 1918: Smaa breve fra Finmarken. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1920: Karneval. Skuespil i to akter. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1922: Levende og døde. Smaa portrætter og skildringer. Aschehoug.
Innbinding: Omslag. Helsingøringsbind.
- 1924: Ned fra bjerget. Dikte. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Forlagsbind i to varianter:
A. Helsingøringsbind med gullvignett på fordekkelen.
B. Mykt helskinnbind med foromslag medbundet og med gull toppsnitt.
- 1927: Vind og bølge. Dikte. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Sverre Pettersen. Forlagsbind i to varianter:
A. Helsingøringsbind.
B. Helskinnbind.
- 1929: Forbi er forbi. Fire smaa skuespil. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.

- 1930: Et liv i dikt. Bind I-II. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Forlagsbind i to varianter:
A. Hellerretsbind.
B. Pappbind.
C. Helskinnbind.
- 1932: Fra gutt til mann. Et stykke selvbiografi. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Skinnryggbind.
- 1934: Oplevelser. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Skinnryggbind.